

Жіноче коло пані Тань

КУПИТИ

Сторінки цього твору натхненні реальною історією Тань Юньсянь. Вона аристократка XVI століття, яка зуміла зламати стереотипи й стати лікаркою, а також авторкою книжки з медицини. Цей роман про жінок і їхню складну долю: у Китаї було чимало традицій і правил, яких вони мусили дотримуватися. Пані Тань розповідає, як вона жила в батьківській оселі, як готувалася стати хорошою дружиною, не приховує й подробиць бинтування ніг і хвороб, що пов'язані з цим. Пізніше в її житті з'являється медицина й бажання допомагати жінкам.

Ліза Сі вміє зацікавити й описати доволі жахливі явища згладжено, м'яко. У романі докладно розповідається про тогочасну китайську медицину, висвітлені жіночі проблеми, що виникали раніше в суспільстві, щоб можна було краще аналізувати сьогодення та минуле.

ПЕРЕДМОВА ДО «РІЗНОМАНІТНИХ НОТАТОК ЛІКАРКИ»

Наша прадавня земля породила багатьох відомих лікарів, серед яких були й жінки. Моя двоюрідна сестра, пані Тань Юньсянь, створила збірку про випадки порятунку тіла й душі. Це честь для нашої родини. Великий лікар Свень Сим'яо зазначав: «Лікувати жінок удесятеро важче, ніж чоловіків». Річ не лише в інь і ян, і не лише в зовнішньому світі чоловіків або внутрішніх покоях, де мешкають жінки. Це тому, що жінки вагітніють, народжують, зазнають щомісячної втрати крові. Вони також страждають від того, що мають відмінні від чоловічих темпераменти й емоції. Моя двоюрідна сестра досягла успіху в лікуванні жінок, бо розділила труднощі й радощі, які несе в собі жіноче буття.

Жу Лвань

*Муніципальний випускник,
відзначений Імператорським Орденом
Великий Майстер Судової справи
Командувач Королівських уланів*

ЖИТИ — ЦЕ...

— Тисячу років тому чи тисячу років по тому... Байдуже, де ти живеш, заможна чи ні — чотири фази жіночого життя незмінні, — каже мені Поважна Пані. — Ти маленька дівчинка, а отже, перебуваєш у молочній фазі. Коли тобі виповниться п'ятнадцять років, ти вступиш у фазу заколювання волосся. Зачіска сповістить світові про готовність до шлюбу. — Вона усміхається. — Скажи, доню, що буде далі?

— Фаза рису й солі, — слухняно відповідаю я, хоча думками витаю десь далеко.

Ми з матір'ю сидимо на порцелянових садових табуретах під критою колонадою у дворі нашого будинку. Зараз сезон дощів, тому видимий шматок неба обважнів від хмар, а повітря стає вологим, задушливим. Два мініатюрні апельсинові дерева в однакових горщиках виструнчилися поряд. В інших вазонах красуються цимбідіуми, зі схиленими під вагою квіток стеблами. Збирається на дощ, але доки він не розійшовся, пташки метушаться на дереві гінко, що дарує легку прохолоду в літній день. Відчуваю запах моря — його я бачила лише на картинах. Утім, навколишній аромат не розріджує неприємного запаху від перев'язаних ніг? Поважної Пані.

— Думками ти не зі мною. — Голос звучить так само кволо, яким на вигляд є її тіло. — Ти мусиш бути уважною. — Вона потягнулась і взяла мене за руку. — Сьогодні болить?

Я киваю, а вона продовжує.

— Спогади про страждання, які ти відчувала під час бинтування, ніколи не покинуть тебе повністю. Відтепер і до самої смерті траплятимуться дні, коли біль буде навідуватися: якщо надто довго стоятимеш чи дуже далеко ходитимеш, якщо змінюватиметься погода чи якщо не дбатимеш про ноги. — Мати співчутливо стискає мою руку. — Коли вони пульсують або болять, нагадуй собі, що одного дня страждання стануть для твого майбутнього чоловіка доказом кохання. Зосередься на чомусь іншому, це вгамує біль.

Моя мати мудра, тому всі вдома, зокрема мій брат Їфен і я, називають її Поважною Пані — відповідно до почесного титулу, що його мають дружини таких сановитих чоловіків, як мій батько. Хоча матуся запримітила мою не-увагу, я помічаю, що відволіклася й вона. До нас долинає жіночий спів. Певно, батькова наложниця пані Джао розважає його та гостей.

— Ти вмієш... коли хочеш... — вимовляє нарешті мати. — Здатність цілком зосереджуватися — це те, що нас рятує. — Вона на мить замовкає, і

чоловічий сміх (голос батька, що вирізняється з-поміж інших) огортає нас, немов туман. Потім запитує: — Продовжимо?

Я переводжу подих і веду далі:

— Фаза рису й солі — найважливіший період у житті жінки. У цей час я виконуватиму обов'язки дружини та матері...

—...як я зараз. — Поважна Пані граційно відкидає голову, через що нефритові підвіски на золотих шпильках, якими прикрашений пучок, тихенько побрязкують. Вона надзвичайно бліда й витончена. — Кожен день починається на зорі. Я підіймаюсь удосвіта, вмиваюся, полощу рот запашним чаєм, доглядаю за ногами, роблю зачіску та наношу макіяж. Потім прямую до кухні, аби переконатися, що слуги розпалили вогонь і готують сніданок.

Зітхнувши, мати відпускає мою руку — її вочевидь утомила необхідність вимовляти всі ці слова, — потім беззвучно вдихає, перш ніж промовляє знову:

— Основа навчання — це запам'ятати ці обов'язки, але ти отримуєш нагоду вчитися і тоді, коли спостерігаєш, як я наглядаю за виконанням щоденних робіт. Стежу, щоб принесли воду та паливо, посилаю на ринок служницю з великими ступнями, перевіряю, чи випрали одяг (зокрема і речі пані Джао)... Я маю безліч домашніх обов'язків. Так... що ще?

Мати навчає мене вже чотири роки, і я знаю, на яку відповідь вона очікує.

— Ще мені варто навчитися вишивати, грати на цитрі, запам'ятовувати вислови з «Аналектів Конфуція»...

—...А також з інших текстів. Щоб ти зрозуміла, що повинна робити й чого слід уникати, коли настане час переїжджати в дім чоловіка. — Вона совається на табуретці. — Урешті-решт ти доживеш до сидіння мовчки. Ти розумієш, про що я?

Мабуть, причина у моєму фізичному болі, хоча сльози навертаються на очі вже від самої думки про сум і самотність під час сидіння мовчки.

— Цей момент настане, коли я вже не зможу приводити дітей на світ...

— І триватиме протягом вдівства. Ти залишишся на цьому світі та чекатимеш, коли смерть возз'єднає тебе з чоловіком. Отже...

Покоївка принесла тацю із закусками, тож ми з матір'ю можемо продовжувати навчання, не перериваючись на обід. За дві години Поважна Пані просить мене повторити правила, які ми щойно засвоїли.

— Під час ходи не можна вертити головою, — покірно вимовляю я.
— Під час розмови не розтуляти широко рота. Стоячи, не шелестіти спідницею. Коли радісно, голосно не сміятися. Коли відчуваєш гнів, ніколи не підвищувати голосу. Я навіки попрощаюся з бажанням вийти за межі внутрішніх покоїв. Ці кімнати призначені лише для жінок.

— Дуже добре, — хвалить Поважна Пані. — Завжди пам'ятай про своє місце в цьому світі. Дотримуючись правил, ти станеш чесною та доброю людиною.

Вона заплющує очі. Їй також боляче, але почуття гідності не дає їй у цьому зізнатися.

Писк мого молодшого брата перериває особливий момент між нами. Їфен біжить через подвір'я. Його мати, пані Джао, — звільнена від своїх обов'язків - виринає позаду. Її ноги також перебинтовані, а кроки такі дрібні, що здається, вона пливе, ніби...

— Ніби привид, — шепоче мати, немов прочитала мої думки.

Їфен кидається до моєї матері, падає обличчям їй на коліна та хихотить. Хоча пані Джао й дала йому життя, але

Поважна Пані є не лише його ритуальною матір'ю — вона офіційно прийняла його за сина. Це значить, що Їфен підноситиме дари та виконуватиме всі обряди й церемонії після того, як моя мати та наш батько відійдуть у Потойбіччя.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ